

Brüssel, 18. september 2015
(OR. en)

11858/15

LIMITE

VISA 273
CODEC 1166
COMIX 391

Institutsioonidevahelised
dokumendid:
2014/0094 (COD)
2014/0095 (COD)

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Kuupäev:	24. september 2015
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / segakomitee
Komisjoni dok nr:	8401/14 VISA 90 CODEC 971 COMIX 201 (COM(2014) 164 final) 8406/14 VISA 91 CULT 56 CODEC 974 COMIX 202 (COM(2014) 163 final)
Teema:	Viisapakett – Eelnõu: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb liidu viisaeeskirja (viisaeeskiri) (uuesti sõnastatud) – Eelnõu: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega võetakse kasutusele ringreisiviisa

I. Ülevaade olukorrast

Komisjon esitas 2. aprillil 2014 nn viisapaketi, mis sisaldab uuesti sõnastatud määruse ettepanekut, mis käsitleb liidu viisaeeskirja¹ (edaspidi „viisaeeskiri”), ja määruse ettepanekut, millega võetakse kasutusele ringreisiviisa².

¹ Eelnõu: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (vt dok 8401/14).

² Eelnõu: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega võetakse kasutusele ringreisiviisa ja muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ning määrusi (EÜ) nr 562/2006 ja (EÜ) nr 767/2008 (vt 8406/14).

Määruse eelnõus, millega sõnastatakse ümber **viisaeeskiri**, võetakse arvesse suuremat poliitilist kaalu, mis on viisapoliitika majanduslikul mõjul Euroopa Liidu majandusele tervikuna ja eelkõige turismivaldkonnale. Eelnõu eesmärk on tagada parem kooskõla strateegias „Euroopa 2020” seatud majanduskasvu eesmärkidega ning soodustada majanduskasvu, säilitades samal ajal kooskõla teiste liidu poliitikavaldkondadega, nagu välissuhted, kaubandus, haridus, kultuur ja turism.

Selle saavutamiseks esitatakse ettepanekus rida muudatusi, millega hõlbustatakse reisimist seaduslike reisijate jaoks ja lihtsustatakse liikmesriikide huvides õigusraamistikku. Samuti kehtestatakse selles kõnealusest menetluste lihtsustamisest kasu saavate viisataotlejate uued kategooriad. Mõningaid lihtsustatud menetlusi kohaldatakse kõigi taotlejate suhtes, teisi aga üksnes teatavatele isikurühmadele, kelleks on „VISis registreeritud taotlejad”, „VISis registreeritud regulaarsed reisijad” ja ELi kodanike „lähisugulased”.

Ringreisiviisat käsitleva määruse eelnõuga võetakse kasutusele uut liiki viisa, mida nimetatakse ringreisiviisaks. Eelnõu eesmärk on täita õiguslik lünk, võttes kasutusele uue loa isikutele, kellel on õigustatud huvi või vajadus viibida Schengeni alal kauem kui 90 päeva, kuid mitte üheski liikmesriigis nii kaua, et taotleda seal elamisluba. Seetõttu pakub see lahenduse teatavatele inimkategooriatele, kellel on selline õigustatud huvi või vajadus, näiteks esinejad ning sportlased ja nende meeskonnad, kes reisivad ühest liikmesriigist teise. Schengeni alal viibimise lubatud kestus ulatuks ühe aastani võimalusega pikendada viibimist veel üheks aastaks, kuid ühegi liikmesriigi territooriumil ei ole lubatud viibida üle 90 päeva mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul. Kõnealuse ettepaneku seisukohast võib olla oluline tulevane kogu ELi hõlmav riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem, sest see võimaldab arvutada kõigi kolmanda riigi kodanike riigis viibimise lubatud pikkuse.

Euroopa Parlamendi menetluses on uuesti sõnastatud viisaeeskirja ettepaneku raportööriks López Aguilar (LIBE, S&D) ning ringreisiviisa kasutuselevõtmist käsitleva ettepaneku raportööriks on nimetatud Brice HORTEFEUX (LIBE, PPE). Raportite eelnõusid tutvustati kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade (LIBE) komisjonis 14. septembril. Hääletus nimetatud ettepanekute muudatusettepanekute üle toimub tõenäoliselt 13. oktoobril 2015.

Nõukogus toimuva menetluse raames alustati viisatöörühmas ettepaneku esimest lugemist 2014. aasta juunis. Arutelude keskmes on olnud mõned eriti problemaatiliseks peetavad lihtsustused, mille osas on tarvis leida sobivad lahendused. Nõukogu peamine mureküsimus on tegelikult leida sobiv tasakaal, kuidas edendada Euroopa Liidus majanduskasvu turismi kaudu, vältides samal ajal ebaseaduslikku sisserännet ja julgeolekuriske. Sellega seoses on mitmeid lahendamata küsimusi, mida peetakse tundlikuks ja mille puhul ministritelt saadavad poliitilised juhised aitaksid märkimisväärselt arutelusid edasi viia.

II. Lahendamata küsimused

Eeltoodust lähtuvalt palub eesistujariik ministritel kommenteerida järgmisi küsimusi:

1) Kolme- või viieaastase kehtivusajaga mitmekordse viisa kohustuslik andmine VISis registreeritud regulaarsetele reisijatele (artikli 21 lõiked 3 ja 4)

Vastavalt komisjoni ettepanekule annavad konsulaadid kolmeaastase kehtivusajaga mitmekordse viisa VISis registreeritud regulaarsetele reisijatele, kes on seaduslikult kasutanud kahte varem saadud viisat. VISis registreeritud regulaarsetele reisijatele, kes on seaduslikult kasutanud kolmeaastase kehtivusajaga mitmekordset viisat, antakse viieaastase kehtivusajaga mitmekordne viisa, eeldusel et taotlus esitatakse hiljemalt üks aasta enne kolmeaastase kehtivusajaga mitmekordse viisa kehtivusaja lõppu.

Delegatsioonide valdav enamik ei ole nõus ettepanekuga, et kui kõik tingimused on täidetud, ei ole konsulaatidel muud võimalust, kui anda mitmekordne viisa (s.t kas anda mitmekordne viisa või üldse mitte viisat anda), ilma igasuguse paindlikkuseta mitmekordse viisa kehtivusaja osas ja isegi juhul, kui taotleja ei ole mitmekordset viisat soovinud. Mõned delegatsioonid pooldavad seda, et viidaks sisse võimalus määrata mitmekordse viisa kehtivusaeg kindlaks vastavalt taotleja konkreetsetele vajadustele ja nõudmistele ning võimalus anda lühema kehtivusajaga viisa.

Komisjon seevastu rõhutab, et tema lähenemisviis viiks ühtlustatud tavadeni ja hoiaks ära soodsama viisakohtlemise otsimise. Samuti väidab komisjon, et kõnealune lähenemisviis võib leevendada konsulaatide töökoormust, sest nad peaksid läbi vaatama vähem taotlusi. Lisaks tuleb komisjon meelde, et see teeniks uuesti sõnastatud ettepaneku majandusega seotud eesmärki, sest need heausksed reisijad saaksid eraviisiliselt või tööülesannete täitmisel reisida sagedamini ELi.

Eeltoodud kaalutlustest lähtudes palub eesistujariik ministritelt seisukohta järgmistes küsimustes:

- Kas mitmekordse viisa andmine VISis registreeritud reisijatele, kes vastavad nõutavatele tingimustele, peaks olema kohustuslik?
- Kas konsulaatidel peaks olema võimalik määrata mitmekordse viisa kehtivusajaks lühem periood kui komisjoni ettepanekus ette nähtud kolm või viis aastat?

2) Viisaeeskirja praeguse reisi- ja tervisekindlustust käsitleva artikli 15 väljajätmine

Komisjon on pannud oma ettepanekus ette jätta välja viisataotlejatele esitatav nõue esitada tõendid piisava ja kehtiva reisi- ja tervisekindlustuse olemasolu kohta, sest leiab, et reisi- ja tervisekindlustuse alase meetme tegelikku lisaväärtust ei ole kunagi kindlaks tehtud.

Delegatsioonide valdav enamik on avaldanud sellele muudatusele tugevat vastupanu ja palunud selle sätte uuesti sisse viia. Kuna teatakse haiglatele tasumata suurtest arvetest välismaalastele osutatud tervishoiuteenuste eest, kutsuvad delegatsioonid üles pigem praegust süsteemi parandama, kui seda kaotama.

Eeltoodut arvestades teeb eesistujariik ettepaneku viia reisi- ja tervisekindlustust käsitlev artikkel uuesti sisse ning palub ministritel esitada ideid, kuidas oleks võimalik süsteemi selle kuritarvitamise vältimiseks parandada.

Kas ministrid peavad võimalikuks eesistujariigi ettepanekuga nõustuda?

3) Liidu kodanike „lähisugulaste” mõiste määratlus (artikli 2 lõige 7)

Komisjoni ettepanek sisaldab sätteid, mille eesmärk on hõlbustada nende liidu kodanike lähisugulaste perekondlikke külastusi, kes elavad liikmesriigis, mille kodanikud nad on, ning nende liidu kodanike lähisugulaste perekondlikke külastusi, kes elavad kolmandas riigis ja soovivad koos külastada seda liikmesriiki, mille kodanik on asjaomane liidu kodanik. Tuleks panna tähele, et selline võimalus on mõnes hiljuti sõlmitud viisalihtsustuslepingus juba ette nähtud. Liidu kodanike lähisugulased kuuluvad nende uute taotlejakategooriate hulka, kellel on õigus märkimisväärse hulga menetluste lihtsustamisele. Mõiste „lähisugulased” hõlmab abikaasat, lapsi, vanemaid, vanema hooldusõigust teostavaid isikuid, vanavanemaid ja lapselapsi.

Paljud delegatsioonid on väljendanud muret seoses selle uue taotlejate kategooria loomisega või ei ole sellega nõus, tuues peamiseks põhjuseks asjaolu, et kõnealuse mõiste määratlus hõlmab liiga suurt hulka inimesi ja läheb kaugemale direktiivis 2004/38/EÜ¹ sätestatust. Nimetatud direktiivis on sätestatud ühelt poolt tingimused, mis reguleerivad liikmesriikide territooriumil vaba liikumise ja elamise õiguse kasutamist liidu kodanike ja nende pereliikmete poolt, ning teiselt poolt liidu kodanikele ja nende pereliikmetele alaline elamisõigus liikmesriikide territooriumil. Direktiivis on pereliikmed määratletud järgmiselt: i) abikaasa, ii) partner, kellega liidu kodanik on sõlminud registreeritud kooselu, iii) alanejad lähisugulased, kes on alla 21aastased või ülalpeetavad, ja abikaasa või partneri alanejad sugulased, kes on alla 21aastased või ülalpeetavad, ning iv) ülalpeetavad ülenejad lähisugulased ja abikaasa või partneri vahetult ülenejad sugulased. Kui ettepanekus vastavad pereliikmetele ette nähtud lihtsustatud menetlused lihtsustustele, mis on direktiivis 2004/38/EÜ juba sätestatud, siis lähisugulastele ette nähtud lihtsustused on komisjoni ettepanekus laiemad.

Eeltoodut arvesse võttes palub eesistujariik ministritelt seisukohta järgmises küsimuses:

Kas ettepanekus tuleks ette näha lihtsustatud menetlused liidu kodanike lähisugulastele? Või peaks ettepaneku kohaldamisala piirduma pereliikmetega, nagu need on juba määratletud direktiivis 2004/38/EÜ?

4) Viisade andmine välispiiril ajutise kava alusel (artikkel 33)

Praegu on liikmesriikidel õigus anda viisasid välispiiril üksnes juhtumipõhiselt, sõltuvalt kolmanda riigi kodaniku isiklikust olukorrast.

See, et liikmesriigid võivad anda ajutiselt välispiiril viisasid, mis kehtivad viisa andnud liikmesriigi territooriumil ning annavad viisa omanikule õiguse kõnealuses liikmesriigis viibida maksimaalselt 15 päeva, ei avalda paljude delegatsioonide arvates mitte ainult kahjulikku mõju mõne liikmesriigi infrastruktuuridele, vaid suurendab ka julgeolekuriske ja muudab asjaomased välispiirid nõrkadeks Schengeni alale sisenemise kohtadeks.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil.

Nendest kaalutlustest lähtudes teeb eesistujariik ettepaneku see artikkel välja jätta.

Kas ministrid peavad võimalikuks eesistujariigi ettepanekuga nõustuda?

5) Ringreisiviisat käsitleva ettepaneku kohaldamisala

Viisatöörühm alustas ettepaneku läbivaatamist esmalt 2015. aasta jaanuaris. Ettepanekust tuleneb, et põhimõtteliselt võib iga kolmanda riigi kodanik taotleda ringreisiviisat, kui ta suudab esitada nõuetekohased tõendid, et ta kavatseb kahe või enama liikmesriigi territooriumil viibida kokku üle 90 päeva, viibimata kummagi liikmesriigi territooriumil üle 90 päeva.

Märkimisväärne hulk delegatsioone on väljendanud suurt muret seoses ringreisiviisast kasu saajate hulgaga ja sellega, et Schengeni alal piirikontrolli puudumise tõttu on raske reisijate liikumist kontrollida. Seetõttu on tehtud ettepanek kitsendada ettepanekuga hõlmatud isikute hulka vaid nende taotlejate konkreetsetele kategooriatele, kellel on õigustatud huvi või vajadus reisida Schengeni alal kauem kui 90 päeva.

Seega palub eesistujariik ministritelt seisukohta järgmises küsimuses:

Pidades silmas ringreisiviisa kasutuselevõtmist käsitleva ettepaneku kohaldamisala kitsendamist, millised on nende taotlejate kategooriad, kes peaksid kavandatava ringreisiviisa kasutusele võtmisest kasu saama?

III. Kokkuvõte

Alaliste esindajate komiteel / nõukogul palutakse vaadata eeltoodud küsimused läbi, pidades silmas edasisi menetlusi nõukogu ettevalmistavates organites.
